

Pericopa Ree - În ce perioadă a zilei au ieșit evreii din Egipt? [anul 5779]

La întrebarea aceasta avem răspunsuri diferite în diferitele părți din Tora. Vom începe cu pericopa noastră. Toată povestea sărbătorilor din pericopa noastră este diferită de poveștile privind sărbătorile din alte pericope ale Toraei. De exemplu, aici nu sunt amintite deloc Roș Hașana, Yom Kipur și Smini Ațeret și nici nu se reamintește porunca de ținere a Șabatului. Din descrierea sărbătorii de Pesah putem înțelege că prima zi de Pesah era, în fond, dedublă în două sărbători diferite: prima era în noaptea de 14 spre 15 Nisan, când se aducea jertfa de Pesah. Acest ritual este descris amănunțit în primele șapte versete ale capitolului 16 din Deutoronom. Abia în versetul 8 vine vorba despre cealaltă sărbătoare, ziua de Pesah însuși:

"Șase zile să mănânci mațot și a șaptea zi să fie o adunare de sărbătoare în cinstea Domnului: și să nu faci nicio lucrare în ea".

În primul verset al capitolului apare dezvăluirea perioadei din zi când a început ieșirea: *"Păzește luna spicelor și prăznuiește sărbătoarea de Pesah în cinstea Domnului, căci în luna spicelor te-a scos Domnul din Egipt **noaptea**."* În versetul 6 găsim o cu totul altă perioadă a zilei: *"Ci în locul pe care îl va alege Domnul ca să-Și așeze Numele în el, acolo să cinstești prin jertfe Pesahul, seara, la **apusul soarelui, pe vremea ieșirii tale din Egipt**."* Însă în pericopele Bo și Mas'ei perioada ieșirii este ziua! Exodus 12:41: *"Și după patru sute treizeci de ani, tocmai în **ziua** aceea, toate oștile Domnului au ieșit din Egipt."* Atenție, în versetul 42 iar e vorba de noapte! În Numeri 33:3: *"Au pornit din Raamses în luna întâi de cincisprezece a lunii întâi, a **doua zi** după Pesah ..."*

Comentatorii nu au putut rămâne indiferenți la asemenea inconsecvențe. Rași ne spune că noi știm că nu au ieșit noaptea, cum este scris în versetul nostru, ci ziua, așa cum este scris în Numeri 33. În varianta din versetul nostru este scris că au ieșit noaptea fiindcă atunci le-a dat voie Faraon să iasă, după cum este scris în Exodus 12:31 *"În aceeași **noapte** Faraon a chemat pe Moise și pe Aaron."* Și Even Ezra ne spune că ieșirea din Egipt a început din momentul în care Faraonul le-a dat voie să iasă.

Rași și alți comentatori împart ziua (cu alte cuvinte intervalul de timp ales al acesteia), în etape, fiecare din ele fiind perioada necesară pentru câte una dintre acțiunile cerute de aducerea jertfelor. Rași spune:

"Seara, la apusul soarelui, pe vremea ieșirii tale din Egipt, în trei timpuri este împărțită partea de zi rămasă: seara de la șase și încolo s-o jertfii, la apusul soarelui s-o măncați, și la vremea ieșirii tale s-o ardeți, cu referire la rămășițe." Adică pe fiecare perioadă a zilei faci un act: aproape de Minha - jertfirea, din seară până noaptea - mănucatul jertfei, iar dimineața - arderea rămășițelor.

Deci, la mijloc este o neclarificare a timpului ieșirii din Egipt, cu o simbolistică plină de mister și care se reflectă și în versetul din Zecharya 14:7:

"Va fi o zi deosebită, cunoscută de Dumnezeu, nu va fi nici zi nici noapte, dar spre seară se va arăta lumina."

Acest verset a intrat în Hagada de Pesah: *"Se apropie ziua care nu este nici zi nici noapte."* Aceasta a fost prima zi a ieșirii, care a început la prânz și s-a terminat la miezul nopții (sau chiar dimineața) și care nu a fost nici zi nici noapte.